

75.11

«Les
gràcies
de....»

Hi ha un llibre de Pere Corominas que porta el nom de «Les Gràcies de l'Empordà». No pocs altres llibres i autors s'han ocupat d'esmentar unes determinades virtuts d'algun indret, i ho han fet generalment amb un acompanyament tot líric i entusiasta. No pas que pretenguessin en aquell moment destacar exclusivament aquell indret o població, però sí que ho feien amb un sentit allunyat de la necessària globalitat.

Voldria, ara i ací retre un homenatge global, a tots els indrets en tot allò que puguin tenir de sobreeiximent de la vulgaritat, de desvetllament per a l'avaluació de les coses impalpables. I, sobretot, homenatge més subratllat si saben fer-ho d'una manera perdurable, deixant rastre i testimoni.

Quan hom ha voltat el país, moltes vegades de pressa, més que no hauria volgut, però en d'altres deturant-se a demanar, inquirir, observar i apamar, s'adona de com ens és impossible d'excloure'n res: el nostre és un territori ple de sumands, de cap manera dominat per les valor negatives. Potser caldria a molts punts, introduir una mica més de pedagogia de l'autoconsciència i del propi entendre's per tal que esforços diaris no esdevinguessin pous eterns i sense solada: hi ha poblets, i inclús alguna població de gruix, on no han trobat la manera de posar de relleu les valors que tenen, ni potser hi han reflexionat prou. Són, però, la minoria. Mes, tot i trobar-se en minoria, dol tanmateix que hi siguin. Tot poble o vila hauria de poder dir, tot just a l'entrada del foraster, a manera de salutació: «Aquí hi ha les meves gràcies, visibles, catalogades, posades en relleu».

Seria el castell apuntalat, la plaça urbanitzada, la creu de terme ben emplaçada, la música típica enregistrada, la tradició culinària mantinguda i acrescuda, el recull dels costums generals editat, les postals en estoc, els estudis sobre l'indret promoguts i patrocinats efectivament i no només de paraula, els artistes locals ajudats i els homes distingits que la localitat ha produïts sempre en contacte amb els vilatans. Les gràcies de...

JOSEP VALLVERDU

*Juneda
Programa Sardanes
21. 75*

Els tres esgraons de la sardana

Recordo que fa uns anys, en una xerrada dels «Amics», el malaguanyat mestre Moreno Pallí, músic eminent, ànima de cobles i esbarts, ens deia que per a tot català el fet de ballar sardanes passa per tres estadis ben definits: «de primer és cosa dels peus, després ens omple el cor i finalment ens puja al cap». Sempre m'he recordat d'aquesta metàfora perquè la considero un recurs didàctic ben aclairidor.

Pensem-hi, si us plau, una mica: d'adolescents aprenem la nostra dansa impulsats per un formigueig nerviós, una mena de força espontànea que s'excita quan sentim l'espiguet de la tenora; eis peus i les cames salten i giren en un moviment acompassat, moguts per una energia d'origen plenament fisiològic i res no fa sospitar la càrrega emocional que a poc a poc es desvetlla.

Ben aviat, però, un neguiteig ens frapa el cor, on hi comença un batec extrany, inexplicable; una mena de flama ens caldeja les fibres més sensibles i aleshores la sardana es punteja amb una energia nova, que amara un renovat sentiment jo venívol. Es una emoció que brolla del dedins, sense saber com, sense endevinar quan i sense poder conèixer per què i per a què: en aquesta segona fase «sentim» la sardana però encara no ens l'expliquem, la ballem amb el cos i la tenim al cor però no ha arribat al moll del nostre pensament.

Més tard, d'adults, la sardana ens puja al cervell. Comencem a sentir la necessitat d'una explicació raonada, volem saber quin sentit tenen aquella afeció i aquest sentiment, esperem copsar-ne la idea i la intenció, l'alfa i l'omega, d'on venim i on anem tots els que ens donem les mans en una anella de humana cordialitat. I la ment n'esbrina ben prompte tot significat i ens desvetlla el misteri de l'atracció indefugible. La sardana, diem, és el reflex de la manera de ser d'un poble plenament identificat en una vida de caire societari; el català, tantes vegades titllat d'individualista, demostra, ans el contrari, com ne's de fort el seu sentit de comunitat i com la dansa ens agermana i reforma la convivència i la igualtat; no podem negar el nostre tarannà democràtic i un aire de llibertat vivifica totes les nostres empreses col·lectives. Al cim dels tres esgraons simbòlics compremem que les colles, com les corals i els castellers i una munió de grups que feinegen en franca harmonia són la sabó i l'esperit de la Catalunya immortal, la que canta i dansa, juga i pensa, treballa i resa obrint braços i amors a tots els homes de bona voluntat; la del pastor i la sirena, la del pagès i el menestral, la que ha forjat l'Orfeó i el «Barça», la que sorgí del romànic per a bastir-ne Montserrat...

Veiem, doncs, que el fet sardanístic és un fenomen social que cal tenir en compte en la formació cívica de les noves generacions. Si realment l'educació, que és sinònim d'ascensió a un pla més perfecte, té com a objectiu fonamental establir unes bases de col·laboració en un ambient d'autèntica llibertat, cal utilitzar un recurs pedagògic tan complet com aprendre i practicar la nostra dansa, si volem aprovar aquesta assignatura tan difícil com ha estat la convivència en tots els nivells de les nostres relacions. I si avui es parla de l'àrea d'expressió dinàmica com una de les matèries de formació integral, no creieu que els nostres infants i adolescents deuriem rebre una tal influència des dels primers anys de l'educació bàsica?

Heus ací una feina trascendent que pares i mestres de comú acord poden iniciar a l'escola i que els grups sardanistes completarien i perfeccionarien en anys successius. Cal sembrar bona llavor al seu temps, conrear i regar la terra que les embolcalla, per a que floreixin i fructifiquin quan sigui hora, pujant un a un els tres esgraons simbòlics que assenyalen la ruta mística de la nostra sardana.

J. VALLS
Barcelona, 1975